

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára: 15 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére a a nyíltárra vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések díja: öt hasábon hetente 5 kr. — Nagyobb és többhazéri hirdetések jutányosan eszközölhetők.

Bályeg minden beiktatásánál 30 kr.

Nyíltár garmond sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1885-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Egynegyedre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz cselezve, — legcélszerűbben postautalvánnyal — a nyomtatandó példányok s pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László,

kiadó s lapfőigazgató.

Horváth Danó,

fel. szerk.

Nógrádmegye október 26-án tartja meg rendes őszi közgyűlését, melyet azonban még egy közgyűlés, nov. hó végén, követni fog. A meghívó a következő:

A megye jövő 1886-évi költségvetési előirányzatának megállapítása és számos megyebeli község által, utólagosan vagy visszautasítás folytán, ismételt betérjesztett számadások és költségvetések felülvizsgálata céljából, figyelemmel az 1883. évi XV. t. cz. intézkedésére, főispán ur Ó Nagyméltósága, 1885-évi október hó 26-ikának délelőtti 10 órájára B.-Gyarmatra rendes közgyűlés egybehívását határozta el, minek folytán van szerencsém a megye bizottságának tagjait az előirányzati tervezet megküldése mellett azon figyelemztetéssel meghívni, hogy az őszi közgyűlés egyéb tárgyai a november hó végén tartandó közgyűlésen fognak előterjesztetni.

B.-Gyarmaton 1885. évi október hó 10-én.

Scitovszky János s. k.,
alispán.

Egy pár alkalmi szó gazdáinkhoz.

(D. E.) Magyarországot hajdan Európa éléstárának tartották; sokszor fuldokolt a magyar börtérmeiben, máskor meg éhen pusztult a nép aszály és egyéb csapás miatt. Ma már nem ily viszonyok közt élünk, a közlekedési eszközök fejlettsége kitörölte a nemzetek szótárából a

sanyarú inség kifejezését. Egyik ország fölőlegét rövid nap, sőt órák alatt, a másik ország szükségletének fűdőzésére fordíthatjuk. És ez így jól van.

Egy oly földmivelő államban, mint hazánk, az aratási eredmények végtelen befolyással vannak a nép anyagi helyzetének mikéntjére. Ha van jó termésünk, a kereskedelem élénkül, az ipar, művészet, tudomány virágzik s az erkölcsi és anyagi gyarapodás szemmel láthatólag nő. Ha jön a fagy, aszály vagy más országos csapás, pang a mesterség s minden, mert nálunk mindennek alapja a földmivelés.

Vessünk egy futó pillantást az évi termésünkre, vizsgálódjunk annak eredményén s vonjunk következtetést a föld áldásából, a mely saját egyéni háztartásunkkal lényeges és fokozati összefüggésben van, számítást téve, hogy mily hosszasan nyújtózhatunk az új gazdasági évben. Tegyük pedig ezt annál pontosabb lelkiismeretességgel, minél inkább meg vagyunk arról győződve, hogy a mi jó magyar népünk és főleg a földmiveléssel foglalkozók, keveset szeretnek foglalkozni a holnap és általában a jövő eszméjével.

A gabona termései eredményét az évben még számokkal nem illusztrálhatjuk, de már is tudjuk, hogy jóval magasabban áll az a múlt évinél — csekély helyi kivételekkel. A minőségi termést nem kifogásolhatjuk, a mennyiségét sem, hanem az árakat. Takarmánytermés sem volt az évben valami gazdag. Hol jógeső majd hosszantartó szárazság tépte, szaggatta a gazda reményeit még aratás alatt is, hogy a mi szűk áldást adott Isten, az se legyen teljes és tökéletes. A búza, roza néhol kicsirázott, az árpa megsárgult, megbarnult úgy, hogy a kiviteli árpa az évben még kevesebb lesz, mint azt a termés mennyisége mutatta. Tökéletesen kielégítő volt a kapás növény és szőlő termés, valamint a gyümölcsstermelés is ott, hol a jég nem pusztított.

Ilyenformán állunk termésünkkel. A jövővel is szűkebb lesz; igényeinknek is e szerint korlátozottabbnak kell lenniök.

Kérdés azonban, hogy ez a sok csapáshoz szokott jó magyar nép, különösen a mezőgazda fog-e bírni oly lelki erővel, hogy a kísértéseknek ellenálljon? Aligha.

Napjainkban óriási súlyok és terhek neheznek a gazda vállaira, olyanok, melyeket csaknem nyögve emel, melyek alatt roskadozik, sőt sokszor össze is omlik. Az életmód követelményei a kisgazdánál is fölöttébb kifejeztettek, melyeknek kielégítése pénzbesok pénzbe kerül, de a melyek nem föltétlenül szükségesek, hogy kielégítenek. A háztartás és gyermeknevelés egy kis luxus, az adó, a gazdasági forgó tőke mind kielégítésre vár s mindegyik csak az aratás eredményére vet sóvárgó pillantásokat. A gazda homloka izzad, gondolkodik, hogy miként elégítheti ki a követeléseket, melyeknek első és legtántoríthatlanabb követelése az adó; ezt meg kell fizetni. A háztartástól nem lehet elvonni semmit, mert már ebbe a feleség is beleszól; a gyermeknevelés is sokba kerül.

A névnapokat sem engedhetjük el, mert ha nem csapunk óriási traktát, megajánl bennünket az atyafiság. Ezekből semmit sem engedünk!

A jámbor férfi azután fejet bajt a jövődelem nem futván ki a kiadásokat, összehúzókat tesz a gazdaságnál, majd kölcsönt vesz föl, a mi pört, végre dobszót hoz az udvarra. Így pusztul, így vész a középosztály, ha rossz termés van, vagy ha elég gyöngye a gazda, hogy nem számít s olyan dolgokra is vetemedik, melyek nélkülözhetők volnának. Vajha minél ritkábbak volnának a süttét képek. De vannak jó magyar családjaink között számosan, kik nem így gondolkoznak. És ez vigasztaló! Ne adjon ki a gazda egy fillért sem addig, míg meg nem fontolja, hogy azon kiadás föltétlenül szükséges-e vagy nem. Ezután következzék a hasznos kiadás, mely az előbbivel lehetőleg egyesíthető s csak legvégül jöjjenek a kényelmi kiadások — lehető szűk határok közé szorítva. Ekkor leszünk boldogok és függetlenek. Ekkor nem fog a gazda uzsorásra szorulni, ha lelkébe vési az aranymondásokat:

TÁRCZA.

A legédesebb dal.

Vilma.

Azt mondják, a csalogánynak
Dalánál nincs édesebb,
Olyan fájó, bús gyönyörre
Gerjeszt a szívetet.

S mégis én az édes dalnál
Édesebbet ismerlek,
A postásip vilám hangját,
Ha tőle hoz levelet.

Látogatás a szerkesztőnél.

Berontok a minap egy redaktor ömerődszimbólum kritikai elmefuttatással az oldalzebeben. Ott áll a szegény szerkesztő íróasztalánál, előtte, mögötte, közötté papíros garmada. Karosszéke úgy emelkedett ki a padmalyt ellepő papírostengerből, akár az Ararat hegy a vízözönből (én ugyan so vízözönt, sem Araratot világleletemben nem láttam) Örvendő mosolylyal

fordult felém, amint beléptem. „Ezer esztendeje nem láttalak ősöm, mi hirt hozasz a nagy világból?“, kérdé vidáman, verejtékes üstökét törölgetve keskenyével. Én néhány üdvözlő szó után felöltöm mélyseges zsebében iratom után kezdtem kotorászni, minek láttára egyszerre megcsappant jó kedve. Keserű rezignációval vakarta meg tarkóját, asztán tragikus mellhangon megszólalt: Hát te is fiam Brutus? — „Nem értek“ feleltem — Nem-e?! . . . Hát te benned is úgy meg kell csalatkoznom, mint többi barátaimban? Nem elég az a millió üldö poéta, még te is rám mészol, mint tegnap Sándor és Miska, kiket pedig barátaimnak hittem! Ne néz reám oly kérdőleg. Kivülről tudom mit tartalmaz irományod, akár előre elmondom, körülbelül hogy kezdődik. Ilyenformán ni:

„Hull az eső, az idő beh szomorú — szívem hervad, mint a tépelt koszorú.“ Vagy: „Sárga haraszt rörg lábam alatt, ez az élet keserű egy falat.“ Avagy: „Zivatar lesz, vörös az ég alja — szívemet a bánat körül nyalja“ Vagy pedig len: „Hull az eső nagy csöppokban, akár egy pogácsa — keblemben szüntelen döng a bű kalapácsa!“ Vagy így: . . .

De kérlek, kiméld tödöt! Vess előbb egy pillantást az iratba és meglátod, hogy semmi ilyes nincs benne! — Beletekintett és homloka derengeni kezdett. „Bocsd meg, babám, de annyi fájdalmas csalódáson kellett mostanában átesnem, hogy sötét gyasum köny-

nyon megérthető. De hogy is ne? mikor a sülö poéták áskabádán kívül még barátim is (most már csak voltak) megrohantak — őszi verekekkel! Majd maguk már a sok „hangulatjeljes“ strófába, mert szerkesztői lelkiismeretom parancsolja, hogy végig böltözem valamennyit! Barátom, az idő óta oly érzéssel ülök le mindig karzékembe, minővel csak Dózsa György telepedhetett izzó trónusára. Se éjjelem, se nappalom e zöngeményektől, melyek szinte kosárráma érzeknek az ország minden tájáról, aláírva Dallly Bogumilok, Szellő Adolárok és Harmat Ildikók rémséges seregétől! . . . Ez az ősz a legveszedelmesebb szaka az esztendőnek. A tavasz nyomába se hághat, a nyár és tél kismiska hozzá képest! A legsivárabb, legkietlenebb fantáziát is csodásan megtermékenyíti egy afféle „szomorú őszi eső“. Hidd el, csontig ástam már attól a tengernyi „csendes őszi permetegtől“, kedélyemre nehezedett az a rengeteg sok „méla borulat“, minden zörejre azt hiszem, hogy „bús szél zörrenti a bokrot“, éjzaka meg fekete csókák varakolnak fülemben. . . . Irózatos élet ez! Ha majd időt szakíthatas magadnak, leirhatod kinezervedeséimet akár a saját lapom számára ilyen czim alatt: „Egy szerkesztő mártíromága.“ Leírnám magam is, de — tönkre vagyok állányítva! — Megígértem neki és elsieltem, egyedül hagyva őt a busongó veresruinák közepette. . . .

„Ha ohajtunk biztos sikert, állandó jólétet a kielégítő vagyonosságot: alkalmazzunk értelmes munkát, kitartó szorgalmat és bölcs takarékosságot.”

Csak akkor lehetünk valóban jó gazdák, mert a ki jó gazda, egyszeremind jó hazafi is.

Allamtakarékpénztár.

Midőn nálunk az utóbbi években az általános elszegényedés oly rohamosan emelkedett, s ez különösen a földbirtokosokat sújtotta; — az állam mint egyesek údvőse mozgalmat indítottak, vállalva igyekeztek a baj külsőjét feltálatni, hogy azon lehetőleg segíthessenek. E mozgalom nem is maradt eredmény nélkül, mert jobbnál jobb intézkedések tettek, melyek egy szebb jövőnek zálogát hordják magukban.

Es okból e nagy cél előrére az államtakarékpénztárak felállításának egyik hathatós eszköz lenne.

Ezek minden adóhivatalnak lennének felállítandók, s kezelésükkel az adóhivatalnokok biztatnának meg, kiknek számát aránylag szaporítani kellene. Legmegtérősebb volna az ügyvédi karból, mert az államtakarékpénztárak működése által ezek keresete kétszertelenül apadna.

E takarékpénztárak feladata lenne egyedül a földbirtokosoknak gyors egyszerű, könnyen hozzáférhető kölcsönt nyújtani, következésképp:

Minden földbirtokos birtoka hivatalból előre megbecsültek, mely az új catastro alapján könnyen fog menni. Aztán neki földbirtoka értékének egyharmadát kölcsön nyújthatatik, mely kölcsön minden már az államtakarékpénztárnak keletkezte előtt be nem kifizetett magán követelést megelőzi. A magán követelést megelőzi. A magán követeléssel megterhelt birtokra az állam nem ad kölcsönt, kivéve azon esetet, midőn a birtokos hitelezője beleegyezett az utóbbi járandóságot kívánja kifizetni. — Ezt az államra erre megbízott hivatalnokaival teljesített előre megvásárolt tízszázalékos tőke után kölcsönt ha a birtokos ohajtja a részére megállapított hitel erejéig kiegészíti.

A hitel illetőleg kölcsönnyújtás egy volna eszközendő, hogy minden birtokos kap egy hitelkönyvet, a melyben birtokának hivatalos becslése benne van. Ennek megfelelőleg az államtakarékpénztár főkönyvében szinte meg van az illetőnek lapja, a tulajdonos hitelkönyvével egy szám alatt. Az illető példánál bemege az államtakarékpénztárba kis könyvével kölcsönt, ott megnézi hitelapját és kiadja neki a kért kölcsönt amennyiben az nem haladja túl megállapított hitelét. Ő a főkönyvben nyugtázza a felvett kölcsönt, az államtakarékpénztári hivatalnok pedig a kis könyvbe írja be a felvett összeget. Minden kölcsöntől a kamatok negyedévenként fizetnek, ha a negyedévi fizetés elmulasztatik, akkor a kamatok tőkesítettnek és az illető hitelapja annyival terhelte. A kölcsön visszafizetése a kölcsön vevő teltségétől függ, addig míg a kölcsön kamataival együtt annyira nem szaporodik, hogy az a meghatározott hitel nagyságát eléri, mely esetben az államtakarékpénztár a birtokot haladéktalanul elárvereztetli.

Az adó ha idejére be nem folyik, szinte ilyen államtakarékpénztári kölcsönre válik és hasonlóképp kezeltek tehát adóhátralek sem lehet soha.

A kamatlábat föl vagy évenként az országgyűlés határozza meg.

A netán támadó nagy hitelezőkéségre az állam könnyen teremthet pénzt, mert mind a bel- mind a külföldi tőke szívesen felkeresi az ilyen biztos takarékpénztárt, melynek alapját az összes magyarországi birtokok képezik. Még szívesebben akkor, midőn tudja, hogy az ő követelése minden más követelést megelőzi és a legelőrére uton kielégítetik.

Az államtakarékpénztáraknak az előbbieken leírt egyszerű gyors hitelnyújtása különösen a kisbirtokosokra lenne áldásos, kik magukon biztos, a szükségességében mindig felvehető kölcsönrel könnyen segíthetnek; birtokaikat jobban felszerelhetik, végül megszabadulnak a rájuk nézve veszélyes váltó adósságoktól mert az államtakarékpénztárból ép oly gyorsan, ép anyai időre kapnak pénzt, s nekik az nem kerül annyiba mint bármely más kis kölcsön, melynél a drága ügyvédi díjjak felemérik a várható előnyt.

Hogy az államtakarékpénztárak az előbbieken leírt módon folytathassák áldásdó működésüket, azok létrehozását okvetlen a birtoktelekkönyvek hivatalbóli rendezésének kell megelőzni. E rendezés díját az állam határozza meg és közegeivel végzeteti. A rendezés után szerkesztendő, som osztályból, sem vételből, sem megterhelésből soha többé zavar nem támadhat, mert meg kell állapítani, hogy a telekkönyvben változás semmi nemű ügyetből nem történhetik az államtakarékpénztár engedélye nélkül. Halálosztól, osztálynál a birtok átírása a jogos tulajdonosra azon-

nal hivatalból eszközöltetik. Így megszabadul az állam az illeték megrövidítésekétől. Továbbá nem esetik meg az, hogy egy birtok a 15-ik éven forog és egy sem fizetett illetéket. Az utolsó birtokoson pedig 15-évről illetéket nem lehet megvenni, mert az kamataival együtt a birtok értékét felülmúlja s a az utolsó birtokosnak nem csak, hogy semmije sem maradna, de még birtokaira fizetni kellene. Mennyi kár származik ilyen esetekből az államra?

Végül a mely földbirtokos a hitel ily módon lett szabályozása mellett tőnkre megy, nemzetgazdasági szempontból nem sajnálható. J. L. (P. d.)

Nemzetiségi térkép.

Az országos kiállítás anthropologiai muzeumában igen nagybecsű munka dr. Török Aurél nemzetiségi térképe;

A lemenő arányban fölállított ábrák szerint megyénk lakossága így csoportosul:

Minden 100 lakosra esik: Jász Kun Szolnok megyében: 99 magyar, 1 német; Hevesmegyében: 93 magyar, 2 német; Csongrádmegyében: 97 magyar, 3 német; Hajdumegyében: 96 magyar, 4 német; Győrmegyében: 95 magyar, 5 német; Udvarhelymegyében: 93 magyar, 2 német, 4 oláh, 1 egyéb (olasz vagy francia); Borsodmegyében: 93 magyar, 1 német, 5 tót, 1 rutén; Szabolcmegyében: 91 magyar, 6 tót, 1 német, 1 rutén, 1 egyéb; Somogy megyében: 88 magyar, 6 német, 5 horvát és szerb, 1 egyéb; Onk megyében: 87 magyar, 12 oláh, 1 német; Háromszék megyében 86 magyar, 13 oláh, 1 német; Fehérmegyében: 85 magyar, 12 német, 2 tót, 1 egyéb; Komárommegyében: 84 magyar, 8 német, 8 tót; Veszprémmegyében: 83 magyar, 10 német, 7 tót; Esztergommegyében: 79 magyar, 12 német, 9 tót; Csanádmegyében: 73 magyar, 13 tót, 11 oláh, 3 német; Zalamegyében: 73 magyar, 20 horvát és szerb, 7 egyéb; Péstmegyében 72 magyar, 20 német, 6 tót, 2 horvát és szerb; Békésmegyében: 27 magyar, 24 tót, 4 oláh, 2 német; Tolnamegyében: 67 magyar, 30 német, 3 tót; Nógrádmegyében: 66 magyar, 34 tót; Aban-Tornamegyében: 65 magyar, 30 tót, 5 német; Szatmármegyében: 59 magyar, 36 oláh, 4 német, 1 tót; Maros Tordamegyében: 57 magyar, 34 oláh, 4 német, 5 egyéb; Biharmegyében: 56 magyar, 42 oláh, 1 német, 1 tót; Baranyamegyében: 54 magyar, 30 német, 10 szerb és horvát, 6 egyéb; Gömörmegyében: 52 magyar, 43 tót, 4 német, 1 egyéb.

E megyékben a magyarság még mindig túlnyomó.

A következőkben a magyarság száma kisebb a nemzetiségekénél; és pedig ismét minden 100 lakosra esik: Vas megyében: 49 magyar, 35 német, 6 szerb és horvát, 10 tót és egyéb; Sopronmegyében: 48 magyar, 40 német, 12 szerb; Zemplénmegyében: 46 magyar, 38 tót, 12 rutén, 4 német; Hont megyében: 44 magyar, 50 tót, 6 német; Berégmegyében: 44 magyar, 50 rutén, 6 német. Bácsodrogmegyében: 39 magyar, 30 szerb s horvát, 26 német, 3 tót, 1 rutén, 1 egyéb; Pozsonymegyében: 36 magyar, 45 tót, 18 német, 1 rutén; Ugocsamegyében: 35 magyar, 48 rutén, 12 oláh, 4 német, 1 tót; Szilágymegyében: 35 magyar 62 oláh, 1 német, 1 tót, 1 egyéb; Kolosmegyében: 34 magyar, 58 oláh, 4 német, 1 egyéb; Ungmegyében: 33 magyar, 35 rutén, 32 tót; Barsmegyében: 31 magyar, 57 tót, 12 német; Brassómegyében: 30 magyar, 36 oláh, 33 német, 1 egyéb; Kisküllőmegyében: 25 magyar, 62 oláh, 18 német, 5 egyéb; Aradmegyében: 24 magyar, 64 oláh, 10 német, 1 tót, 1 szerb; Torda-Aranyosmegyében: 24 magyar, 72 oláh, 1 német, 3 egyéb; Szolnok Dobokamegyében: 17 magyar, 76 oláh, 3 német, 1 tót, 3 egyéb; Moeonymegyében: 17 magyar, 72 német, 10 szerb és horvát, 1 egyéb; Torontálmegyében: 16 magyar, 34 szerb és horvát, 30 német, 16 oláh, 2 tót, 2 egyéb; Nyitra megyében: 13 magyar, 73 tót, 10 német, 1 egyéb; Fehérmegyében: 16 magyar, 78 oláh, 4 német, 2 egyéb; Mármarosmegyében: 12 magyar, 49 rutén, 25 oláh, 14 német; Nagy Küküllőmegyében: 10 magyar, 45 német, 39 rutén, 6 egyéb; Temesmegyében 8 magyar 49 oláh, 35 német, 14 szerb, 1 tót, 2 egyéb; Iluyadmegyében: 6 magyar, 89 oláh, 3 tót, 2 egyéb; Boszterce Naszódmegyében: 5 magyar, 65 oláh, 26 német, 4 egyéb; Fogaramegyében: 5 magyar, 90 oláh, 4 német, 1 egyéb; Zólyommegyében: 4 magyar, 9 tót, 3 német, 1 egyéb; Sárosmegyében: 4 magyar 71 tót, 19 rutén, 6 német; Turóc megyében: 3 magyar, 77 tót, 20 német; Szebenmegyében: 2-3 magyar, 61-65 oláh, 30 német, 3 egyéb; Szepesmegyében: 2 magyar, 94 tót 4 német; Krassó Szörény megyében: 2 magyar, 76 oláh, 10 német, 6 szerb és horvát, 9 tót, 4 egyéb; Trencsénymegyében: 2 magyar, 94 tót, 4 német; Árva megyében: 1 magyar, 96 tót, 3 német.

A 63 magyarországi és erdélyi megyéből 36

olyan van, melyben a nemzetiségek száma nagyobb mint a magyar nemzeté. Csupán csaknek visszahódítása, mennyi áldozatot, mily békony munkásságot kíván, hát még a többinek megtisztítása? P. N. K.

„A Szondi album“ már közkézen forog. A hős emelkedő szentelt eme lapok nagy gondnal és ügy látszik nem kevés fáradsággal állították össze Pongrácz Lajos Hontmegye alispánja által. Az album Simor János esztergomi bírónak érsek herczegrimásának, mint a Szondi emlék létesítőjének van szentelve. Utólag megjegyeztük, hogy a műemlék milyensége ellen senki-nek beleszólatása nem lehet, mivel azt a herczegrimás ömagassága a saját birtokán a maga pénzéből emelte. A herczegrimás mély vallásos érzületének és minden külsőjét kerülő természetének tulajdonítható, hogy a hős Szondi egy elzárkózott kápolnába került, melyben az év egy két napján csak a egy felekezeti hívei nek szívében lez mődjé és alkalmá a bonzseretet már már hamvadó tüztét feléleszteti és lángra gyújtani. Az album azonban pótolni fogja ezen separatizmust, mert azt megzerezheti minden bonpolgár. És ajánljuk is, hogy megszeresse, mert bizony abba igen sok szép és becses dolog van egybefoglalva. Igaz, hogy Hontmegyének több oly fiát is felhangolta és versírásra késztette a buzgalom, a ki soha sem pengette a lantot, de a közreműködő személyek individualitása nagyon sok érdeket kölcsönöz a műnek. Az album első lapján látható a herczegrimás igen sikerült arcképe. A tájékoztató beszéd után olvasható a Szondi emlék 25 éves története Pongrácz Lajostól, majd a Szondi emlék kápolna leírása és rajza. Érdekes Tinódi Sebestyennek régi költeménye (régir írókorra) Szondi Györgyről. Ezután következik: Drégel vára, Nagy Ivántól. Szondi emléke, költemény, Lithvay Viktoriától Drégel Palánk, Hőke Lajostól. A Szondi emléknél, költemény, Ivánka Istvántól. Szondi a magyar költészetben, Gyurky Ödöntől. Költemények: Szabó Mihály, Gáspár Imre, Pajor István és Gerhardt Györgytől. Pályanyertes költemény: Pajor Istvántól. Drégelvári séta, rajz, Haán Remzstől. Majd ismét költemények: Ozbulya Vilmostól, Csengeri Jánostól. Drégely hőse védelme 1552 ben Jankó Vilmostól. Drégelyi eréklyék Pongrácz Lajostól. Drégelvára, Kubinyi Ferencztől. Dicsératot nyert költemény Plachy Bertalanról. Drégelről török fordítások után, Dr. Velics Antzstól. Drégel Palánk legregibb rajzairól, Pongrácz Lajostól. Szondi szász, költemény Sántiha Károlytól. Ismét költemények: Dalmady, Csallomjai és Pongrácz Elemértől. A Szondi emlékszámla, érem és szoborról, Pongrácz Lajostól. Szondi vélemezett sírhelye, Dr. Brach Ferencztől. Gondolatok Drégelhegyén Plachy Bertalanról. Drégel ostroma 1874 ben a „Nógrádi Lapokból“. Levélek és adatok, történeti emléksorok és apróságok. Mellékletként az albumhoz csatolított Sipos Antal: Szondi gyászdaia, hangjegyekkel — leírva.

Irodalom.

Vannak kertészeti, vannak művészeti, vannak állattenyésztési s még számtalan szaklapjaink, de nagyon sokan talán nem tudják, hogy van egy olyan lapunk is, mely mindazokat a szakokat felöleli a maga keretében: a „Magyar Háziasszony.“ E Budapesten megjelenő hetilap felkelti változatos rovataiban mindazt, a mind előtte csak érdekkel bírhat Kőből mindennek előtt minden számban az társadalmi védekezés, hoz költeményeket a és házias tanácsokat a konyha, a gazdaság, a kertészet, a nevelés, az egészségügy, a kézi munka, a divat köréből, a széken kívül még a következő érdekes rovatok vannak: „Gyermekeink.“ — „Társasjátékok.“ — „Lakás.“ — „Házi aszerek.“ — „Házi eszközök.“ — „Házi állatok.“ — „Művészet.“ stb. A „Munka Után“ című ingyenes szórólapjai melléklet pedig érdekfeszítő regények, elbeszélések, humorok stb. továbbá költemények, talányok, adomák s egyéb apróságok köztelen által a család minden tagjának a szórakozásának ép úgy, mint a jó, öreg nagymamának kellemes szórakozásának szolgál. A „Magyar Háziasszony“ előfizetési ára egy évre 6 frt, félre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. Előfizeteli legelőrérebbben postautalvány által, címzve a „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatalához Budapest, nagy korona-utca 18. — Mutatványzások ingyen küldetnek mindazoknak, kik a kiadóhivatalhoz eszékért — legelőrérebbben levelezőlappal fordulnak.

Szépirodalmunk egyik ága som őrvend napjainkban oly virágának, mint az előbbesztő irodalom. Ezt főleg a magyar társadalom hatalmas fejlődésének köszönhetjük, mely a figyelmes szemlélőnek lépten-nyomon a legérdekesebb tárgyakkal kínálkozik. Tolnai Lajos és Mikszáth Kálmán voltak azok, kik e társadalmi mozzanatok az irodalomnak megéldtették: amax széles körben bámulatos jellemző erővel és szűfő szatírával, az kedves gyönyörködtető humorral. Nyomunkban halad egész újabb elbeszélő költészetünk. Sajnálatunkra azonban eddig még nem volt lapunk, mely mind e törekvéseket egyenlőre az előbbesztő irodalomnak és ezzel együtt az új Magyarországi képét tárná elénk. Annál kellemesebb meglepetést szerezett nekünk egy szépirodalmi hetilapnak ép pen Tolnai Lajos a fömunkatára és melyben Mikszáth Kálmán „A képviselőház karantáról“ című alatt közli annyira kedvelt rajzait. A „Gondnok“ II. évfolyamának előtűnik fekvő 4 első száma egyszerre három eredeti regényvel indul meg: „Az utolsó kúrcavillág“ történeti regény 3 kötetben kiadott regényírók által Ábonyi

Lajosról, „A vár hatalma”, mely egy koraszűt problémát fejtet, Beniczky Dajka Lenkéről és „Calricsky Bertalan ur ömlesztése” című társadalmi regényét Vértessé Arnoldól és tollából. Költészetekkel találkoztunk legújabbant lantos költőinktől a m. Vajda János, Klm József, Endrődi Sándor és Reviczky Gyulától. A kisebb beszély és rajz igen gazdagon és mintaszerűen van képviselve Mikszáth Kálmán említett rajzosorozata, P. Szatmáry Károly „A helyben hagyott ember”, Szana Tamás „Magyar költők szerelme” Tóth József „A tilos”, Osszeromlott élet”, és Tolnai Lajos „Az első eszménykép” sat. dolgozatai által. A lap érdekességét és változatosságát növelik Belot egy rendkívül érdekesített regénye franciából fordítva, és az ismeretterjesztő cikkek, műlatlatok apróságok, talányok sat. A „Gondlód” megjelen minden vasárnap három tömött lven. Kládja Székely Aladár Budapest. Előfizetési ára negyedévre 1 frt 50 kr. Legjobb lelkismerettel ajánlhatjuk a hasznos szellemű, szépirodalmunk szívesen álló kitűző vállalatát mindenkinek, kiket emelő és képző olvasmányoknak öröndenit tud. A kiadó mindenkinek ingyen és bérmentve szolgál mulatvánnyal, ki e végett levelező lapon hozzá fordul.

A két Károlyi gróf. Valóban, alkalmasabb időben alig lehetett volna bemutatni a nagy közönség előtt Károlyi Sándor és István grófokat, mint midőn az egyik (Sándor) jöttékhaza a kúnszéki gaud-kongresszusra, a másikat pedig (István) visszahozta talált kitűző eszméje, hogy t. i. minden megyére pótdát kell venni saját kultúregyesülete javára. Az „Ország-Világ” megkapta a kedvező alkalmat, hogy bemutatassa a nagy közönségnek az arisztokraczia e két kiváló tagját, küll arcaképüket és rendkívül érdekes jellemrajzukat ifj. Abrányi Kornél tollából. A lap többi részén is előnyösen meglátszik az új szerkesztő, Fekete József és szerkesztőháznak: Hevesi Józsefnek és Benedek Eleknek szakavatottság, finom érzéke közlemények és képek megválogatásában. A legújabb (október 10-iki) szám egy egész sorát tartalmazza az említett kiváló legérdekesebb közleményeknek. A „Gülhab”-ból csúszmal gyönyörű két közleményt olvasunk Bulla Jánosról, ki nagy feltűnést keltett verses regénye óta most szűl meg újra; ugyanez számban Gauthier Theophilus van egy szép közlemény Bogdányi Lajos fordításában. Legyen elég a többi közlemények csak névszerint felsorolnunk: Karczag Vilmostól „Hogy vigasztalódott meg Beszék uram?” (rajz), A walesi herceg (arckép), gr. A. G. től, „Az ipokli kalugyer”, elbeszélés és ócsariból népeletről Sasvári Ármintól, „A nemzetközi gazdasági kongresszus” Heltai Ferenczről, „Kunok-világbeli bűncselekedet” (érdekes irodalmi esemény), ismerteti Barabás Samu, „A soproni színház” (öt kép), Lukács Mihálytól, „A kollektor”, szakely regény Benedek Elektől, „A hátról” Hevesi Józseftől. A képek közül megemlíthetjük még a „Tilosban”, „Királyi ruh” művészi kiváló képeket. Aztán jönnek a gazdaság és változatos rovatok: Tudomány és irodalom, színház és művészet, újdonságok, a kiállításokról, könyvpiac, nők világa, vidéki élet, sport, hymen gyászrova, innen-onnan, rojtvények. Az „Ország-Világ” előfizetési ára: január-decemberre 10 forint, január-júniusra 5 frt, július-szeptemberre 2 frt 50 kr., jún.—decemberre 5 frt. Az „Egyet-értés”-sel együtt: 28 frt. febrévre 14 frt, negyedévre 7 frt, egy hóra 2 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek a Pallas Irodalmi és Nyomdai Részvénytársasághoz küldendők. Kecskeméti-utca 6-ik szám.

H i r e k.

Főúri eljegyzés. Gáceról vesszük a hírt, hogy ott Forgách Ilona gróf kisasszonyt, néh. gr. Forgách Antal bájos és kedves leányát, folyó hó 7-én jegyezte el Rosty Flórián úr, ca. k. kamarás és a lissaboni osztrák-magyar nagykövetség tanácsosa. A család gyászja miatt, az eljegyzési ünnepélyen csak a legközelebbi rokonok vettek részt.

Kinevezés. Hetek óta találgatás tárgyát képezte azon kérdés, ki lesz a rétsági járásbíró és albíró? A kombinációk ugyan nem ágastak sokfelé, de azért elég tarkák voltak. Végre is a kinevezések megtörténtek, a „Budapesti hív. Közlöny” okt. 13-ik száma véget vetett a tarka kombinációknak, meghozván, hogy az újonnan alkotott rétsági járásba járásbíró: Jakobovics József b. gyarmati albíró úr, és albíró: Szilassy Kálmán b. gyarmati törvényszéki jegyző úr nevezet tek ki. Két fiatal edzett munkacsoport lett bizva ezen új járásban az igazságszolgáltatás, mely ténynek örülünk és szívóbb üdvözlünk nevezetteket, meg lévén győződve, hogy mindketten híven fognak szolgálni az igazság isten asszonyának.

Új grófok. Majláth György volt országbíró fia, névszerint: Majláth György (Baramegye főispánja, a gr. Zichy Nándor veje) József, István, László és Gusztáv, továbbá Jankovics László Somogy megye főispánja részére ő felsége a grófi méltóságot adományozta.

Közművelődési pótadó. Szatmármegye közgyűlése Gr. Károlyi István ismert indítványára 110 szavazattal 4 ellenében a szűcsényi társulat javára egy szűcsényi pótadó kivételét nagy lelkesedéssel elhatározta. Ami jó Szatmárban, az nem jó lehet Nógrádban.

Dapay Kálmán Losonc 22 éves övóbácsija eltávozik Losonczról Szeghalomra Békésmegyébe, hol őt óvónak megválasztották.

Gyászír. Id. Nagy Mihály úr, a gróf Zichy család seniorális uradalmi nyugalmazott felügyelője, folyó október hó 11-én hunyt el, életének 70 ik évében. A meghaldogult egyike volt városunk legmunkásabb képviselő polgárainak; gyászavatalát a nagyszámú családtagokon és az uradalmi tisztviselőknél számos ismerős és jóbarát állta körül. Béke lobogjon hamvai felett!

Losonczon f. hó 7-én történt be az aljegyzői állás. Pályáztak: Együtt István, Maróthy Sándor és Percz József. Kiket egyenként több mint 10 városi képviselő ajánlván és mindenkit képviseltet levén, mint jelöltek a szavazás előrendeltetett; az első szavazás alkalmával 51 szavazat közül Általános szavazattöbbséget egyik sem nyert, a második szavazás a két legtöbb szavazatot nyert Együtt és Maróthyra történt, kik közül Általános szavazattöbbséggel Maróthy Sándor választott meg városi aljegyzőnek, a ki az esküt később a közgyűlés előtt le is tette.

Gyűvédi kamarai végtérghyalás. Balasovics Imre ipolyasági és Knezsovics János korponai ügyvédek ellen tegnap okt. 17-én tartott meg a végtérghyalás. Mindkettő ügyvédi kötelesség mulasztásával volt vádolva. A tárgyalás hosszabb időt vett igénybe.

A gazdasági egyesület b. gyarmati mintaszőlőjében október 14. és 16-ik napján tartott meg a

szűret, szép eredménynyel, amennyiben az aránylag kis területen több mint 50 hl. kitűző minőségű bor szűretet el. A tiszta és tágas borház ez alkalommal egyszerre mind a szőlő és alja terményeinek kiállításai helyiségeül szolgált; szakszerű megjelöléssel 26 nemcsa faj szőlő; körte, alma; burgonya; zab, árpa, búkköny gyöngyköles, fényes csirok (új takarmány) és kitűző tengeri mutattatván be a garda nt Simko Frigyes a vábba a titkár Fáy Árpád urak és a szakértő vin czerler által. A szűret első napján az egyesület alelnöke Schotvitzky János alispán ur a szőlőkezelő bizottság tagjait barátságos ebéddel vendégelte meg a szőlőben. A szűretelés menetét a helybeli tagok közül sokan érdeklő kisérték.

Olcso bor. A szűretek e hét sojtyán jobbra az egész megyében befejeztettek. A termés mindenfelé mennyiségileg és minőségileg jó. A bor ára igen leszállt. Becsken egy hektoliter bort 5—6 frtért lehet venni B. Gyarmaton egy hektoliter ára 6—7 frt. A bor eladásával nem kell sietni, alapos a remény, hogy a mostani jó termésnek lesz keletje, mert Francia, Spanyol Olasz és Görögországban a termés nem kedvező.

Filoxera. A bujái, gutaí és berczei szőlőkben filoxerára constatatott; miért is a földművelési miniszterium ezen szőlőket zár alá vétele. A jelzett szőlőkben az idén igen bő szűret volt, aligba nem az utolsó. Minden szőlős gazdának reményen felül termelt bora.

A zongoramester áldozata. Egy p. i földbirtokos 18 éves, egyetlen leánya szűcsényi szűcsényi gyuladt zongoramestere iránt. Az évek óta betegeskedő atyának ez nem volt kedvére, mert a zongoramesterről nem a legjobb dolgokat beszélték. Mint hogy azonban a leány nem tágitott, végre beleegyezett a házasságba, melynek napja ki is tört. Az alya időközben meghalt a végredelelemben összes vagyonát neje hagyta, mert „a zongoramester könnyelműsége mellett” aggodott leánya jövője miatt. Midőn a temetés után a végredelelet felolvasták, a zongoramester alig bírta viesszajfajni dühét. A jegygyűrűt rögtön visszazadta a leánynak, a nemesokára egész cabódban és titokban egybekelt jegyese — anyjával. A leány az évek napján a temetőbe ment, és atyja sirján föbelőtte magát. Széttroncsolt fejével, haldokolva vitték az új házaspár lakására.

Szirákon a múlt héten mentek végbe a szűretek. Mint értesültünk, gr. Degenfeld Lajos ur mintaszőlőjében okt. 15-én vig szűret volt, melyen Szirák város és a közel vidék értelmi osztálya csaknem kivétel nélkül gyűlt egybe, a részestül a kegyes grófi család közmondása vált vendégzeretetésben.

Losoncz hírek. Hevesy szűcsényi Losonczban nem sok babért arathat. Igaz, hogy rosszul megye dolga a társulatnak, de azért a társulat előadásai sem nyujtanak élvezetet a közönségnek. Azért is nagy a felháborodás a társulat ellen, mivel a bérletre kitűzött és igért jobb darabok közül csak kettő adatott elő. — I. h. a t. k. György elhunyt tanár helyébe Gerő József helyettesített az állami főgymnásiumba. — U. o. d. l. k. Pál losonczai derék iparos leányát holnap okt. 19-én vezeti előlárhos Lammer Ferencz vasuti tav. felvigrázó. — A losonczai gőzmalom, melyet Deutsch Bernát 252,500 frton megvett, működését nov. 1-én kezdi meg.

Gácsón, a magyar közművelődés előmozdítása céljából felépített leányiskola javára rendezett nagy mulatság 284 frt jövedelmet hozott. Elismerést érdemelnek: Micsal Zeigmond plébános ur, ki a leányiskola javára 100 frtos alapítványt tett, Striker Ede postfogári igazgató, Koszika Tivadar gyógyszerész urak, kik évente 100—100 forintot biztosítottak az iskolának.

Érdekes. Mai számunkban az id. Heckscher Samuel hamburgi cég nyeremény hirdetménye. Ezen cég jó hírnevet szerzett a hallgatagos eljárása és a nyeremény pontos kiszolgáltatása által; megfigyelését ajánljuk.

Egy zeneértő egyéniségtől vettük a következő sorokat. Tekintetes Szerkesztő úr! Engedje meg hogy a „Nógrádi Lapok” 41 ik számának „hírek” rovatában e hó 4-én ő felsége apostoli királyunk névtűnepe alkalmából a b. gyarmati róm. kath. templomban tartott isteni tisztelt alatti Szaladányi József mint vendég által előadott magán énekekre vonatkozó elhamarkodott kritikára reflektálhassak. Ugyan is a közlő úr ezzel fejezi be sorait, „Az isteni tisztelt komoly magasztosságát csak is az érthetetlen szűcsényi színházban magán ének zavarta meg s hozta zavarba az abitato népet, hogy valjon az isten házában vagy Operában van e. Megvalloim igazán megbotránkozva olvastam eme — a vendég éneklőre úgy mint a karyesztőre irányult méltatlan és sőt kitételeket azért mellőzve a közlő úr elősorolt téves állításainak zenszeti szem pontbóli taglalását, kötelességemnek tartom saját tiszta meggyőződésemet követve őszintén kijelenteni, hogy Szaladányi József úr, mint vendég, már többször hallatta a b. gyarmati templomban szép erős iskolázott bariton hangját, s mindannyiszor az most is úgy hiszem a műének értők s kedvelők részéről méltó elismerésben részesült. De a szűcsényi zene művelőseiről annyira lelkesülni és áldozni tudó fővárosunkban is, hol gyakran felléptetve több híttel érdemlő lap csak is kedvezőleg nyilatkozott róla. Ennyit tartoztam az igazságnak! (Egy jelen volt.)

ESZAKON.

Fenséges.

Motto: Ott az erő szépség, itt szépség válik erővé.

A fenséges a mérhetlen szép. Az örökké valóság, végtelenség félelme, de fenségesen válik a hit által.

Egy ember, egy fa nem lehet fenséges, csak nagy. A fánál nagyobb a hegy, a hegynél az égboltozat. Fenséges azonban, a mi nagyságban, az, a sivalagok, rengeteg, a tenger, vihar, mennydörgés, a nap, a hold s a csillagos ég Fenségesek az emberi lélek legnagyobb erői, eszméi, hit, szabadság, tudomány, isten-kodászat) minnek halhatatlan alkotásai. Rückert mondja:

Nagy emberek művét szemlélni

Először leverő.

De aztán fölemel s csodáljuk.

Hogy emberben volt ily nagy erő!

Arany János is mondja Dantéről:

Az ember a költő

Hitvány korsofuját reszketvén slejtü.

És, mintlha lábat szentegyházba tenné,

Imádvá borul le, mert az istent sejtü!

S e leverő és ugyanakkor felemelő, istent sejtető érzelem a fenséges alapérzés. — Fenséges először is az istenség nagy eszméje. Dávid istene költő, — a Mózesé, Jóbé, kényur, — a Homér istenei dicso szobrok, a mythologia istenségei kézi költemény, a legeszményibb a tiszta fenséggel eltelő a keresztényen isten. Berzsenyi Dániel „Fohászkodásában,” hatalmas működésében, a művei közepett mutat rá, s végül megnyugvással teszi lelkét mindenható kezébe. Ily hatalmas istendicséret a Gőbhe „Faust” ja, s a Madách „Ember tragédiája.” Dávid istent a hatalom s ékeség minden vonásával halmozta el. A „teremtés könyvében” olvasunk: „Mondá isten: Legyen világosság, és lőn világosság. Gyűljenek egybe a vizek, melyek az ég alatt vagnak, egyetlen egy helyre, és tünjék ki a mi száraz föld. És így lőn.” Ep ily fenséges, isteni a megváltó, az isten fia, a ki kinos halált halas emberiségért. Erős Zeus, kinek szembőlűke egy muldatára megrendül az ég és föld. Jóbbos (XII. 18—33) így szól maga az isten: „Kicsoda illető a czebeli ráhájának felső részét? és kicsoda megyen hozzá szabó-lakkal? Az ő orczájának, kopolyujját ki nyitá meg? mert a fogai mellett rettegés vagon. A teste mintegy erős paizszal és sokszoros pecséttel befedetett.

Egyik a másikhoz oly közel vagon, hogy még a szél is meg nem balhatja, egymást tartják és egymástól elszakadhatlanok. Az ő fuvalásakor, fénylik az ő világos szeme, és az ő szemének fénye, mint egy szűcsényi jönnék ki, és tűzre szikrák omlanak ki. Az ő orrából fűt jön ki, mint a forró fűtből és edényből. Mintha az ő lehellésével a bolt szemet meggyújtana; és láng jönnék ki az ő szájából. Az ő nyakában vagon az erősség, és ő előtte örül a bánat. Az ő tenének részei erősek, és egymáshoz ragadtak, erős önmagában, és tétova, ingadoz. Az ő szíve olyan erős, mint a kő, erős mint az alio malom-kő. — Az ő nagyságos erejétől félnék, még az erős emberek is, ijedtekben magukat megvesztegetik. Annak fegyvere, a ki őket eléri, nem maradhat meg, azonképen a kőpja, a dárda, a pánccsél. Ugy tartja a vasat, mint a folyvát; az aczél mint a rothadt fát. A nyíl nem tri őtet, és a parittyából hajított kövek ő előtte pozdorjává lesznek. A számszerintek köveit, úgy tartja, mint a pozdorját, és neveti a fegyverek forgatását. Mint a hegyecserpek, úgy vannak a kövek ő alatta a tengerben, és hegyes állatokat terit maga alá a sáron. Főlforrálja a mély vizet, mint a fizeket, és a tengeri világnak teszi, mint a képirok mosása. Maga után nagy örvényre; úgy annyira, hogy a ki látná azt vélné, hogy a tenger megőszült.”

(Folyt. és vége következik)

Apróságok.

Generalis és specialis fogalmak felett, folyta discussió a szűcsényi. K. úr est így fejtette meg: generalis úgy az, hogy ígyünk, de specialis úgy az ki fizeti meg a czebel?

Kérdés és felelet. Egy meglehetősen fiatal és még nem nagyon szép nő tükrebe nézve, ezt a kérdést intézte mostoha leányához: Mond csak, mit adnál alkomeit? — Ugyanazt, mit a mama adna koroméit! felelt a fiatal leány.

Milyen imálandó kis kezei vannak ennek a szép Evelinnek.

E kis kezeknek köszönheti csak, hogy oly nagy lábón élhet.

Miért sir a fű? Mama: „Kedves fiacskám, ne sirj, no mi bajod?”

„Tegnap — mondá roppant keservesen szűcsényi a fű — elestem a székről és megütöttem a térdemet.”

„De hát fiacskám, mért sirsz e miatt ma?”

„Mert tegnap nem voltál ideháza.”

A kutyabagosi bírónak meghalt a felesége és hogy szomorúsága mellett ne kelljen pénzt költeni, azt akarta, hogy a község költségén temessék el. Az esküdtek egyike a következő bizelgő és udvarias szavakkal felelt kívánságára: De már azt még se kiváhatja a községtől bíró oram Őnt a legnagyobb készséggel és örömmel temetnénk el költségén, de bőkezűségünk nejeire nem terjeszkedhetik.

Ez is iskola szók i t a g. Egy községben beállított egy moxillabas, inges-gatyás, polyvva poros atyafi cséplővel jöve az iskolába, kiben a tanító egy községi iskolaszéki tagot ismert fel, miért is előbe ment s örömdőnek adott kifejezést, hogy az iskolaszéki tag urak közül valahára mégis jón valaki a tanítványok előmeneteléről meggyőződést szerzendő. Kérdése is az iskolaszéki tag urat: mit kíván? énekeltesen, olvasson vagy szűcsényi e a tanítványokkal? A szűcsényi azonban nem kívánt egyebet a tanító urtól, mint egy pofa bagót, amit meg is kapott és azonnal távozott.

A férj és a tojás. Egy öreg asszonyt tanácsokat osztogat leányának: Kedvesem, a férj olyan mint a tojás, azért csak keveset csavakodjál vele. A

